Kom godt i gang med din fyldepen

Husk: Kun et let tryk - det er ikke en kuglepen!

Kom godt i gang med din fyldepen.

Blæk til fyldepenne findes i 2 indpakninger - patron eller flaske. Patronerne er nemmest at håndtere; de fylder ikke meget og kan medbringes i tasken uden fare for læk. Til gengæld er udvalget af farver begrænset.

For at få størst udbytte af din nye fyldepen er det vigtigt at forstå, hvordan den virker. **Obs: Følgende opskrift gælder kun for moderne fyldepenne med patron - penne med stempel, vippearm, fyldeknap osv. skal ikke skilles ad!** Hvis du skruer bundstykket (den nederste del hvor spidsen sidder) af fyldepennen, kan du se en lille pind i midten.

Pindens formål er at prikke hul på patronen, så blækket kan løbe ned til spidsen.

Hvis du har en pen med internationale standardpatroner skal den smalleste ende af patronen ned i bundstykket. Du skubber patronen ned i bundstykket og **trykker til, indtil du hører eller mærker et lille smæld** - et tegn på at forseglingen er brudt.

Hvis du har en LAMY pen, skal du blot sætte den tykke ende af patronen (med den farvede spids) ned i bundstykket og skrue de 2 halvdele sammen - så brydes forseglingen automatisk.

Der kan nu gå et stykke tid, før blækket er løbet hele vejen ned til spidsen. På en LAMY vil der normalt kun gå et par minutter. De fleste andre penne skal bruge lidt længere tid - faktisk op til en halv time. Lad pennen stå med spidsen nedad. Det er kun første gang, det tager så lang tid; når du efterfølgende skifter patron, kan du skrive videre med det samme.

Når du skifter til en anden farve, kan der gå lidt tid, inden den oprindelige farve er opbrugt – det vil typisk kræve, at du skriver ½-1 side. Skyl evt. bundstykket under den kolde hane, ryst vandet af og stil det med spidsen nedad på et stykke køkkenrulle i nogle minutter – sæt så patronen med den nye farve i. Det kan tage lidt tid før blækket løber igennem.

Hvis din fyldepen har ligget ubrugt i længere tid, kan blækket i spidsen tørre ind, så pennen ikke vil skrive. Kuren er simpel: Hold spidsen af pennen under den kolde hane i nogle sekunder – tør efter med køkkenrulle. **Har pennen ligget i skuffen i måneder eller år:** Skru spidsen af, fjern patronen og læg spidsen i blød i en mild, lunken sulfoopløsning i et døgns tid, skyl derefter under den kolde hane. Kommer der stadig blæk ud efter et minuts skylning: Gentag iblødlægningen. OBS: Brug kun iblødlægning med nye penne af plast eller metal - ikke med træpenne eller vintage penne.

Hvis du skal fylde en pen med konverter:
Skru bundstykket med spidsen af.
Sæt konverteren ned i bundstykket med et fast tryk.
Sæt spidsen af pennen ned i blækket og drej med uret for at suge blæk op. Konverteren er nu ca. halvt fuld.
Drej mod uret for at skubbe blækket tilbage i flasken og fyld derefter konverteren igen. Konverteren vil nu være ca. ¾ fuld. Der vil altid være en smule luft i konverteren – dette er helt normalt. Tør efter.

Fyldepennen har mere end 1.000 år på bagen; den tidligst kendte fyldepen stammer fra år 953, hvor kaliffen over Mahgreb bestilte og fik leveret en fyldepen fra en lokal guldsmed – desværre er hverken pen eller tegninger bevaret – kun en betalt faktura.

Den moderne fyldepen blev efter sigende født af frustration. Det er muligvis *urban legend*, men det er stadig en god historie ;-) I starten af 1880´erne skulle en amerikansk forsikringsagent ved navn Lewis Waterman til møde med en stor kunde. Med i tasken havde han en kontrakt og - ja netop - en fyldepen, da han syntes det virkede mere elegant, end at skulle bede kunden om penneskaft og blækhus. Mødet gik under al forventning; fyldepennen ville først ikke skrive, og lækkede dernæst voldsomt ud over kontrakten. Waterman undskyldte og løb hjem efter en ny kontrakt. I mellemtiden så en af hans konkurrenter sit snit til at lave en aftale med Watermans kunde. Resultatet blev at Waterman gik i nerd-modus og lukkede sig inde i sin brors værksted i et par år. Da han, noget langskægget og adskillige kilo lettere, dukkede frem fra hulen i 1884, var den moderne fyldepen opfundet.

LEWIS EDSON WATERMAN

Blækstrømmen i en moderne fyldepen reguleres ved en blanding af hårrørseffekt (samme princip, som trækker vand op i planter, eller i køkkenrulle for den sags skyld) og tyngdekraft.

Waterman satte en hjemmeproduktion i gang. I starten kunne han fremstille ca. 35 fyldepenne pr. uge; disse blev solgt i baglokalet til en lokal cigarbutik. Efter annoncering i et trendskabende magasin steg efterspørgslen voldsomt, og i 1899 åbnede Lewis Waterman en fabrik i Montreal i Canada (kineserne var endnu ikke kommet på banen).

Henrik Bengtsson, Bog og Pen, 2017